

Universitätsbibliothek Wuppertal

C. PLINII|| SECVNDI|| HISTORIAE|| MVNDI|| LIBRI XXXVII,||

Plinius Secundus, Gaius

[Lugduni], 1582

Praefatio

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1752](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1752)

C. PLINII SECUNDI NATURALIS HISTORIÆ

LIBER PRIMVS.

P R Æ F A T I O.

C. Plinius Secundus Vespasiano suo S.

LIBROS Naturalis Historiæ nouitium Camœnis Quiritium tuorum opus natum apud me proxima fœtura, licentiore epistola narrare constitui tibi, iucundissime Imperator (sit enim hæc tui præfatio verissima, dum maximi confenescit in patre.) Nanque tu solebas meas esse aliquid putare nugas, vt obiter emolliam Catulum conterraneum meum. Agnoscis & hoc castrense verbum. Ille enim, vt scis, permutatis prioribus syllabis duriusculum se fecit, quàm volebat existimari à Veraniolis suis & Fabulis. Simul vt hac mea petulantia fiat, quod proximè non fieri questus es in alia procaci epistola nostra, vt in quædam acta exeat, sciântque omnes quàm ex æquo tecum viuat imperium. Triumphalis & Censorius tu, sexiesque Consul, ac Tribunitiæ potestatis particeps, & quod his nobilius fecisti, dum illud patri pariter & equestri ordini præstas, Præfectus prætorio eius, omniâque hæc Reipublicæ, & nobis quidem qualis in castrensi contubernio? Nec quicquam in te mutauit fortunæ amplitudo, nisi vt prodesse tantundem posses & velles. Itaque cùm cæteris in venerationem tui pateant omnia illa, nobis ad colendum te familiarius audacia sola superest. Hanc igitur tibi imputabis, & in nostra culpa tibi ignosces. Perfricui faciem, nec tamen profeci: quando alia via occuris ingens, & longius etiam submoues ingenij fascibus. Fulgurat in nullo vnquam verius dicta vis eloquentiæ, Tribunitiæ potestatis facundia.

20 Quanto tu ore patris laudes tonas? quanto fratris amas? quantus in Poëtica es? O magna fœcunditas animi: quemadmodum fratrem quoque imitareris, excogitasti. Sed hæc quis possit intrepidus æstimare subiturus ingenij tui iudicium, præsertim laceffitum? Neque enim similis est conditio publicantium, & nominatim tibi dicâtium. Tum possem dicere, quid ista legis Imperator? Humili vulgo scripta sunt, agricolarum, opificum turbæ, denique studiorum otiosis: quid te iudicem facis? Cùm hanc operam condicerem, non eras in hoc albo. Maiorem te sciebam, quàm vt descensurum huc putarem. Præterea est quædam publica etiam eruditorum reiectio. Vtitur illa & M. Tullius, extra omnem ingenij aleam positus, & (quod miremur) per aduocatum defenditur. Hæc doctissimum Persium legere nolo, Lælium Decimum volo. Quod si hoc Lucilius, qui primus condidit styli nasum, dicendum sibi putauit: si Cicero mutuandam, præsertim cùm de re publica scriberet: quanto nos causatus ab aliquo iudice diffidimus? Sed hæc ego mihi nunc patrocinia ademi nuncupatione, quoniam plurimum interest, sortiatur aliquis iudicem an eligat: multumque apparatus interest apud inuitatum hospitem & oblatum. Cùm apud Catonem illum ambitus hostem, & repulsis tanquam honoribus indeptis gaudentem, flagrantibus comitiis pecunias deponerent

C. Plinii ad Diuum

candidati, hoc se facere pro innocentia (quod in rebus humanis summum esset) profi-
 tebantur: inde illa nobilis M. Ciceronis suspiratio: O te felicem M. Porci, à quo rem im-
 probam petere nemo audet. Cùm Tribunos appellaret L. Scipio Asiaticus, inter quos
 erat Gracchus: hoc attestabatur, se vel inimico iudici approbari posse. Adeò summum
 quisque causæ suæ iudicem facit, quemcunque elegit, vnde prouocatio appellatur. Te
 quidem in excelsissimo humani generis fastigio positum, summa eloquentia, sum-
 ma eruditione præditum, religiosè adiri etiam à salutantibus scio. Et ideo immensâ
 præter cæteras subit cura, vt quæ tibi dicantur, te digna sint. Verùm & diis lacte rusti-
 ci multæque gentes supplicant, & mola tantum falsa litant, qui non habent thura: nec
 vlli fuit vitio deos colere, quoquò modo posset. Meæ quidem temeritati accessit hoc 10
 quoque, quòd leuioris operæ hos tibi dedicaui libellos. Nam nec ingenij sunt capaces,
 quod alioquin nobis perquam mediocre erat: nec admittunt excessus aut orationes,
 sermonesve, aut casus mirabiles, vel euentus varios, non alia iucunda dictu, aut legenti-
 bus blanda. Sterili materia rerum natura, hoc est, vita narratur, & hæc sordidissima sui
 parte, vt plurimarum rerum aut rusticis vocabulis aut externis, imò barbaris, etiam
 cum honoris præfatione ponendis. Præterea iter est, non trita autoribus via, nec qua
 peregrinari animus expetat. Nemo apud nos, qui idem tentauerit, nemo apud Græcos
 qui vnus omnia ea tractauerit. Magna pars, studiorum amœnitates quærimus. Quæ
 verò tractata ab aliis dicuntur immensæ subtilitatis, obscuris rerum tenebris premun-
 tur. Iam omnia attingenda, quæ Græci τὰς ἐγκυκλοπαιδείας vocant, & tamen ignota aut 20
 incerta ingenij facta. Alia verò ita multis prodita, vt in fastidium sint adducta. Res ar-
 dua, vetustis nouitatem dare, nouis auctoritatem, obsoletis nitorem, obscuris lucem, fa-
 stiditis gratiam, dubiis fidem, omnibus verò naturam, & naturæ suæ omnia. Itaque etiam
 non assecutis, voluisse, abundè pulchrum atque magnificentum est. Equidem ita sentio, pe-
 culiarem in studiis causam eorum esse, qui difficultatibus victis, vtilitatem iuandi præ-
 tulerunt gratiæ placendi: idque iam & in aliis operibus ipse feci: & profiteor mirari me
 T. Liuium, autorem celeberrimum, in historiarum suarum, quas repetit ab origine
 Urbis, quodam volumine sic orsum: Satis iam sibi gloriæ quæsitum: & potuisse se desi-
 nere, ni animus inquietus pasceret opere. Profectò enim populi gentium victoris, &
 Romani nominis gloriæ, non suæ composuisse illa decuit. Maius meritum esset, ope- 30
 ris amore, non animi causa perseuerasse: & hoc populo Romano præstitisse, non sibi.
 Viginti millia rerum dignarum cura, (quoniam vt ait Domitius Piso, thesauros oportet
 esse, non libros) ex lectione voluminum circiter duùm millium, quorum pauca
 admodum studiosi attingunt propter secretum materiæ, ex exquisitis autoribus cen-
 tum, inclusimus triginta sex voluminibus, adiectis rebus plurimis, quas aut ignoraue-
 rant priores, aut postea inuenerat vita. Nec dubitamus, multa esse, quæ & nos præ-
 terierint. Homines enim sumus, & occupati officiis: succisiuisque temporibus ista cura-
 mus, id est, nocturnis, ne quid vestris putetis cessatum horis. Dies vobis impendi-
 mus: cum somno valetudinem computamus: vel hoc solo præmio contenti, quòd dum
 ista (vt ait M. Varro) musinamur, pluribus horis viuimus. Profectò enim vita vigi- 40
 lia est. Quibus de causis atque difficultatibus nihil auso promittere, hoc ipsum tu
 præstas quod ad te scribimus. Nec fiducia operis hæc est, sed indicatura. Multa valde
 pretiosa ideo videntur, quia sunt templis dicata. nos quidem omnes, patrem, te, fra-
 trémque diximus opere iusto, temporum nostrorum historiam orsi à fine Aufidij Bas-
 si. Vbi sit ea quæres? iam pridem peracta fancitur: & alioquin statutum erat hæredi
 mandare, ne quid ambitioni dedisse vita iudicaretur. Proinde occupantibus locum
 faueo, ego verò & posteris, quos scio nobiscum decertaturos, sicut ipsi fecimus cum
 prioribus. Argumentum huius stomachi mei habebis, quòd in his voluminibus auto-
 rum nomina prætexui. Est enim benignum (vt arbitror) & plenum ingenui pudoris, fa-
 teri per quos profeceris, non vt plerique ex iis, quos attigi, fecerunt. Scito enim confe- 50
 rentem autores me deprehendisse à iuratissimis & proximis veteres transcriptos ad
 verbum,

Vigilia est vita

verbum, neq
 simplicitate, q
 filia, Crantor
 da, non modò
 ingenij est, de
 ex vsura. In
 telligi fauor
 sis in volumi
 propter quas v
 medio inueni
 cetissimi. Lu
 asserit: Varro
 Diodorus, &
 quem Tiberius
 tius videtur
 non pernitet
 infecti, ex illi
 lis his inuenie
 tulo inscripsi
 imperfecta, vt
 emendaturo
 illud est, quo
 adempti. Tri
 cis reddam: qu
 uida suere om
 mibus que co
 quoniam iud
 per expectau
 ficere iam dec
 sus Theophras
 scripsisse etiam
 queo mihi tem
 vt inde appar
 vero & sub Ar
 perator trium
 mam sibi auct
 proferantur, n
 Eorum ego or
 Pollio orati
 40 respondere p
 vt apud crudi
 quos Cato ele
 gant, aut litem
 co bono par
 maque cura,
 perlegant: s
 ueniat. Hoc
 inscripsit.

Vespasianum Præfatio.

verbum, neque nominatos, non illa Virgiliana virtute vt certarent, non Ciceroniana simplicitate, qui in libris de Republica, Platonis se comitem profitetur: in consolatione filia, Crantorem, inquit, sequor: item Panætium de officiis, Quæ volumina eius ediscenda, non modò in manibus quotidie habenda, nosti. Obnoxij profectò animi, & infelicis ingenij est, deprehendi in furto malle, quàm mutuum reddere, cùm præsertim fors fiat ex vsura. Inscriptionis apud Græcos mira felicitas: κρείον inscribere, quod volebant intelligi fauum: alij κέρασ ἀμαλθείας, quod Copiæ cornu, vt vel lactis gallinacei sperare possis in volumine hauustum. Iam Musæ, πάνδεκτα, ἐγγλεῖδιον, λειμὸν, πινυλίδιον inscriptiones propter quas vadimonium deferi possit. At cùm intraueris, dij deæque, quàm nihil in medio inuenies! Nostri crassiores, Antiquitatum, Exemplorum, Artiumque quàm facetissimi. Lucubrationem puto, qui Antias ciuis erat & vocabatur, Valerius primus asserit: Varro in Satyris suis Sesculixem & Flexibulas. Apud Græcos desit nugari Diodorus, & βιβλιοθήκης historiam suam inscripsit. Apion quidem Grammaticus, hic quem Tiberius Cæsar cymbalum mundi vocabat, quum publicæ famæ tympanum potius videri posset, immortalitate donari à se scripsit, ad quos aliqua componebat. Me non pœnitet nullum festiuorem excogitasse titulum. Et ne in totum videar Græcos infectari, ex illis nos velim intelligi pingendi fingendique conditoribus, quos in libellis his inuenies, absoluta opera, & illa quoque quæ mirando non satiamur, pendenti titulo inscripsisse: Vt, Apelles faciebat, aut Polycletus: tanquam inchoata semper arte & imperfecta, vt contra iudiciorum varietates superesset artifici regressus ad veniam, velut emendaturo quicquid desideretur, si non esset interceptus. Quare plenum verecundiæ illud est, quòd omnia opera tanquam nouissima inscribere, & tanquam singulis fato adempti. Tria non amplius, vt opinor, absolute traduntur inscripta, Ille fecit. quæ suis locis reddam: quo apparuit, summam artis securitatem auctori placuisse, & ob id magna inuidia fuere omnia ea. Ego planè meis adiici posse multa confiteor: nec his solis, sed & omnibus quæ edidi: vt obiter caueam istos Homeromastigas. Ita enim verius dixerim, quoniam audio & Stoicos, & Dialecticos, Epicureos quoque (nam de Grammaticis semper expectaui) parturire aduersus libellos, quos de Grammatica edidi, & subinde abortus facere iam decem annis, cùm celerius etiam elephantum pariant: Ceu verò nesciam, aduersus Theophrastum, hominem in eloquentia tantum, vt nomen diuinum inde inuenerit, scripsisse etiam fœminam, & prouerbum inde natum, suspendio arborem eligendi. Non queo mihi temperare, quòd minus ad hoc pertinentia ipsa Censorij Catonis verba ponam, vt inde appareat, etiam Catoni de militari disciplina commētanti, qui sub Africano, imò verò & sub Annibale didicisset militare, & ne Africanum quidem ferre potuisset, qui Imperator triumphum reportasset, paratos fuisse istos qui obrectatione alienæ scientiæ famam sibi aucupantur. Quid enim ait in eo volumine? Scio ego, quæ scripta sunt, si palàm proferantur, multos fore qui vitilitigēt, sed ij potissimum, qui veræ laudis expertes sunt. Eorum ego orationes sino præterfluere. Nec Plancus illepidè, cùm diceretur Asinius Pollio orationes in eum parare, quæ ab ipso aut liberis post mortem Planci ederentur, ne respondere posset: Cum mortuis non nisi laruas luctari. Quo dicto sic repercussit illas, vt apud eruditos nihil impudentius iudicetur. Ergo securi etiam contra vitilitigatores, quos Cato eleganter ex vitiis & litigatoribus composuit, (quid enim illi aliud quàm litigant, aut litem quærunt?) exequemur reliqua propositi. Quia occupationibus tuis publico bono parcendum erat, quid singulis contineatur libris huic epistolæ subiunxi: summæque cura, ne perlegendos eos haberes, operam dedi. Tu per hoc & aliis præstabis ne perlegant: sed vt quisque desiderauerit aliquid, id tantum quærat, & sciat quo loco inueniat. Hoc ante me fecit in literis nostris Valerius Soranus, in libris quos ἐπιπίδων inscripsit.